

Fényes Ervin

Ez a Pubi, csecsemőként. Otthon készült a kép. A fiam, Fényes Ervin 1929. július huszonötödikén született. Persze nem a legjobbkor, mert a gyerek jön a leghamarabb, és ha nem lettem volna olyan tudatlan? A gyerekem kilenc hónapos volt, amikor az üzletet nyitottam. Ez egy olyan kis kalaposbolt volt, ahol mindent magunk állítottunk elő. A Teleki téren vettük a tükröt, saját kezűleg csináltuk a dobozokat, nagyon egyszerű módon lett ez a kis bolt berendezve, de első pillanattól kezdve ment. 1930. május harmincadikán nyitottam. A gyereknevelésben nevelőanyám nem segített, egyetlen egyszer nem jött el, hogy vigyázzon a fiamra. Énnekem alkalmazottat kellett tartanom ahhoz, hogy a gyerekemre vigyázzon valaki, ha én nem vagyok otthon. Vettem egy fiatalot, akiről gondoltam, hogy a gyerekemmel is törődik, meg a lakást is ellátja. Később, amikor már jobban ment nekem, vettem egy német nőt is. Hat évesen adtam Ervint iskolába. Kilenc évig hegedült, konzervatóriumba járt, és nagyon nagy reményeket fűztek hozzá a tanárai. Művésznek készült, hegedűművésznek. Semmi nem lett belőle. Együtt vagoníroztak be a fiammal. Nagyon

meleg volt, mert ez júliusban volt. Marhavagonokban szállítottak, őrületes tömeg volt. Három napig utaztunk, éjjel-nappal, borzasztó körülmények között. Jóformán ülni is alig lehetett. A gyerekem százkilencvenkét centiméter magas volt, és szegénykémet, mint egy colstokot, úgy kellett összehajtogatni. Szeretett volna mindig kinézni a rácsos ablakon. Mondtam, hogy 'Fiam, ülj le, mert kevesebb helyet foglalsz'. Nem volt sem vizünk, sem ennivalónk, semmink nem volt. Három nap után, július tizenkettedikén megérkeztünk Birkenaubá. Kiszállítottak, mindenki magához vette a holmiját, mindenki igyekezett valahogy védekezni a meleg ellen. Az volt az első, hogy a gyerekeimtől elválasztottak, mindenkinek megmondták, hogy ebbe vagy abba a csoportba álljon. Olyan zűrzavar volt az agyamban, hogy nem tudtam felfogni. Álltam bénult aggyal. Ott termett a gyerekem, ölelt, csókolt és sírva mondta, hogy 'Anyukám, meg fogod látni, hogy találkozunk, meglátod, hogy találkozunk!'. Ő jobban tudott gondolkodni, mint én. Én csak reszkettem, folyton attól féltem, hogy elkapják, és a szemem láttára agyonütik, mert otthagya a sorát. Folyton csak azt mondtam, hogy 'Menj vissza, kisfiam. Menj vissza. Nehogy valami történjen'. Ő meg, szegénykém, ő vigasztalt engem. Ez egy borzalom volt. Mikor visszajöttem, teljesen fásult állapotban voltam. Csak az tartotta bennem a lelket, hogy egy ismerős azt mondta, hogy a fiam él. Mikor ezt megtudtam, azt gondoltam magamban, hogy 'Hála istennek, legalább a gyerekem életben van, és így el tudom viselni a csapást'. Aztán pár nap múlva jöttek hozzám olyan asszonyoknak a férjei, akiket Bergen-Belsenbe vittek. Jöttek a feleségük után érdeklődni, és azok mesélték, hogy a gyerekeimmel együtt voltak. Onnan tudtam meg, hogy az én gyerekem már nem él. Kiderült, hogy a betegtranszporttal ment el, de ő nem volt beteg, csak ragaszkodott egy kispesti férfihez, akit még itthonról ismert. Ez egy nagyon jómódú ember volt, kereskedő volt itt, Kispesten, üzlete volt. Ez az ember képviselő volt, egy művelt, intelligens ember, és az én gyerekem jól érezte magát vele. Mindenkinek kellett valaki, akivel két szót váltson. Mindenkinek kellett valaki, akihez tartozzon. Akinek nem volt gyereke vagy testvére vagy anyja vagy apja vagy nem tudom, kije, ismerősekkel barátkozott.